

Sárospataki

Júsági Közlöny

XXXVI. évfolyam.

4. szám.

1920 február.

Főszerkesztő:

Társzerkesztők:

Felelős szerkesztő:

Illyés Bertalan

Molnár Béla és Koncsol János

Szendrey László

Alma Máter.

Az Alma Máter 80,000 koronát fizet rá ebben az esztendőben a diákjai ellátására.

Nem akarunk ehhez a nagyszerű és minden szónál szebben beszélő tényhez kommentárt fűzni, mert úgy érezzük, hogy minden magyarázat, minden felesleges szó, csak szürkitené a szeretet ragyogását, mely ebből a nemes tényből, mi felénk sugárzik és kicsinyitené a hálánkat, amelyet az ő kicsinyeinek gondjátviselő Alma Máterrel szemben éreznünk kell.

Nem akarunk a jelen alkalommal kicsinyes és sokatmondott szavakkal dicsőítő, avagy hálaéneket zengeni a mi Édesanyánkhöz, bár elismerjük, ez volna a legkevesebb, amivel megköszönhetnénk szeretetét, — de azért mégis megilletődött szívvel áldozunk most előtte, mert minden jósága feletti is a legnagyobb áldozatot most hozta meg értünk.

A sárospataki főiskola mindig szerető Alma Matere volt az ő diákjainak, 4 századon át számtalanszor tett már bizonyosságot erről, de talán még soha ily megragadó és önmagát csak egy kicsit sem kimélő módon. Jóságát mindig hálával fogadtuk, szeretetét mindig szomjuhoztuk, de talán még így sohasem, mint most, amikor olyan gyülölködő és szeretetlen az élet.

Alma Máter! Legyen áldott a jövendőd!

(Szl.)

Reng az álomkastély.

— Mikor Ungvárról kibujdostam. —

*Reng lelkemben az álomkastély
Dúl sok ködpillér, álomtorony,
Ha dúl tovább a lélekrengés
A vágy, remény, a hit van s ron.*

*Megkönnyezve a vérző romot
Vonom magam a belső-várba
Úgy káprázik ki zavart szemem
A csalódásos, unt világba.*

*Morzsát szórok, mint rab Rákóczi,
Ételve — tétlen — tavi hattyt,
Hulljatok könnyek, álommorzsák
. . . Vert életünket így siratjuk.*

*Féltőn őrzöm a kincstoronyba,
Amit a sors tett nekem félre:
Néhány tett, élmény, csók, örökseb,
Néhány gyér fűzér, babérféle.*

*Pár levél egy-két hű lélektől
— Szeretetet küldte fecskeszárnyon —
Szép táj, szép nóta, szüreti tűz: —
Tört színek hűnyó szivárványon.*

*Magammal hoztam minden kincsem —
Melengetni a lelkem közte
S remegni, hogy az álomvárral
Mikor roppan a szívem össze?*

(Ujcsanáros.)

Hegyaljai Kiss Géza.

Levél a szerkesztőséghez.

Noha a b. lapjuk üzenetei között ott van, hogy február 5-ig fogadnak el kéziratokat, mégis — tekintettel a mai szeles napra — vissza emlékezek az életem kockáztatására, amit elkövettem ma 58 esztendeje.

Azonban mielőtt a mai nap emlékét felsorolnám, megemlítem annak előzményeit is.

1860. évi szeptember havában idejöttem én mint ulánus főhadnagy. Akkor mint 22 éves fiatal ember először tudtam meg — hogy az embernek szive is van. Így az én szívem is megmozdult — akkor — mikor megpillantottam azt a legszebb angyalt, amelyet az Uristen nekem teremtett.

Ámde majd másfélévig tartott a bevelhetetlen várat bevenni. Minthogy a felsőbb parancsnokság észrevette, hogy én a szolgálat körül sokat mulasztok, elhelyeztek innen Gönczre. Az ide 72 kilométer. Annyi volt nekem, mint semmi. Gönczön 12 órakor lóra ültem és este 7 óra után itt voltam Sárospatakon. Éjfélkor felültem a lóra és reggel 7 órakor Gönczön voltam, illetve Héczén, ahol felültem a másik lovamra és ellovagoltam Gönczre a gyakorlatokra. Tehát 144 kilométert lovagoltam, anélkül, hogy a szememet behunytam volna. Ezt a szép lovaglást többször megtettem. Ez volt az oka, hogy elhelyeztek Jászberénybe. Nem dicsekedésből mondom, de tudom, hogy azért helyeztek el innét annyiszor és olyan messze, mert az ezredparancsnokság nem akarta, hogy kilépjek a szolgálatból s akkor pedig főhadnagynak nem volt megengedve a házasság. A szüleim is elleneztek azt.

No de nem akarok hosszadalmaskodni, hanem visszatérek Jászberénybe, ami nem olyan közel van, mint Göncz, mégis onnét is megszöktem szombatonként úgy, hogy Jászkerényből éjfélkor indultam kocsin Czeglédre. Onnét vasuton jöttem Tokajba. Este 6 órakor fiakkereken jöttem Sárospatakra (érkeztem este 9 órakor.) Éjfélkor vissza mentem Tokajba, Tokajból Czeglédre, Czeglédről Jászberénybe.

Végre 1862 február 4-én megérkezett az elbocsátásom.

Persze kocsin indultam; a menetrend meg volt határozva, még pedig így: február 5-én Gyöngyös, 6-án Mezökövesd, 7-én Miskolcz, 8-án Szerencs, 9-én Sárospatak.

Tehát 7-én este érkeztem Miskolczra. Ugy, de éjjel irtóztató

éjszakai szél keletkezett, olyan, hogy a háztetőkről hulott a járdákra a cserép. Ugy a vendéglős, mint az ottani vendégek ismeretlenül is akartak kapacitálni, hogy ne reszkirozzam az életemet, mert az teljes lehetetlenség, hogy Szerencsre érkezzem. Én azt nem vettem figyelembe. Felültem a kocsira, magam vettem a gyeplőt a kezembe és „gyü!” — elindultam. Szembe fujt a horribilis havas szél, azért Zsolczán beálltam az állásba és helyet cseréltem a kocsissal. Megérkeztünk Szerencsre. Az állás tömve volt alföldi szekerekkel. Egész Szerencsen nem lehetett négy lóra istállót kapni. A lovak befogva ettek abrakos zsákból zabot. Mikor a kocsis és inas, meg a három agár is jól lakott, behívtam a kocsist és ezt a kérdést intéztem hozzá: „Te Miska! mit szólna hozzá, eltudnánk-e mi menni Sárospatakra?”

— Tessék felülni Főhadnagy úr — elmegyünk! Elindultunk.

És hihetetlen — de mégis igaz — este 8 órakor ide érkeztünk. Persze nagy megdöbbenéssel fogadott a menyasszonyom és az édes anyja.

Hogy milyen kriminális idő volt 1862 február 8-án, arra még emlékszik Maklár Pap Miklós ny. tanár barátom is, aki akkor talán a 4-ik gimnázumba járt. Olyan idő volt, hogy 3 nap nem volt előadás, mert nem lehetett kimenni az utcára sem.

És ime mi ennek a valódi magyarázata? az. „aki a babáját igazán szereti, záporban és szélviharban is felkeresi.”

A másik oka meg az lehet, hogy kell a természetben valami befolyásnak lenni a február 8 ára, mert ma is olyan csipős éles volt a szél.

Megemlítem még, hogy az volt a szerencse, hogy a menyasszonyom édes anyjának is volt kocsisa, egy vendégnek is ott volt a kocsisa, tehát volt kinek kifogni a lovakat, mert a kocsisom már nem tudta volna megtenni, annál inkább sem, mert az inas már a fagyás pontján volt: lehúzták a kocsiról és feldörzsöléssel élesztették fel.

Azt hiszem, érdemes volt ezt az 58 évvel ezelőtti február 8-át megemlíteni. De ha nem tartják érdemesnek — elfér ez a papirkosárba.

Szives üdvözlettel

Bogyay Zsigmond.

Ha hull a dér.

*Te azt hitted, komédia ismét,
Hogy engem gondok nem örölnék!
Pedig nem az! s ha mégis hinnéd,
Nézd özönét a néma könnynek.*

*Mért hallgatsz a sok kósza vádra,
Mért hiszed azt, hogy nem szeretlek?
Hisz te vagy ma is célja, álma,
Reménye, vágya életemnek.*

*Tünjék el hát a méla bánat,
Ragyogjon újra szemed tükre,
Nincs vége még a forró nyárnak
Még nem borult az őszi köd le.*

*Még virulnak a kis virágok,
A fákon még lombok rezegnek,
Ha majd valóban dér hull reájok,
Velök engem is eltemetnek . . .*

Szigeti József.

Levél a Tiszához.

Irta: Szabolcs diák.

Kanyargó Szőke Tisza!

Engedj meg, hogy fenséges nyugalmadban háborgatlak. De egy régi vallomás adta kezembe tollamat — már pedig, ha vallomás, előbb vagy utóbb, de vallani kell! Kezdjünk hát hozzá.

Közel lakom hozzád. Kicsiny — ha nem sáros, poros — falum tornyából — hova régen, mikor először kezdtem érezni, hogy nekem is van egy kis dobogó furcsa micsodám, gyakran feljártam, hogy „Valakit“ láthassak — látni is lehet kanyargós, szeszélyes utadat. De még mielőtt idejutottam volna, hallottam Rólad esténként szomorú, ábrándos, panaszos nótákat, melyekben rendszerint arról panaszkodott egy-egy bús legény: „Átal mennék, nincs ladik, pedig a rózsám ott lakik.“ Majd bánatát jókedvű enyelgésre fordítva ő kezdett hívogatni: „Tiszaháti barna lány, gyere, vigyél átal a Tiszán!“ Nekem ezek a nóták igen tejszettek s később is, bármennyit tanultam, olvastam is Rólad,

mégis úgy éltél emlékemben, mint szerető sziveket hamiskásan elválasztó, tapasztalt jó öreg, ki csak azért válaszasz el, hogy annál forróbb legyen a vágyakozás, jobban dobogják a sziv, ha Rajtad inog az „Ő” csónakja, lába alatt ropog a jég s hogy annál édesb legyen a régvárt viszontlátás.

Ez az első benyomás oly mélyen vésődött lelkembe, hogy titkon rejtegetett vágyam volt: Bárcsak én is úgy vágyódnék Valaki után; úgy kellene dobogó szívemet szőkefürtű hullámaidon egy régvárt viszontlátás boldog reményében ringatnom! — Vártam, vártam, s mikor éppen nem vártam! valóra vált a rég óhajtott ábránd. Szárnyam volna, repülnék már, de hajh! „átalmennék, nincs ladik.” „Tiszaháti szőke lány, gyere vigyél átál a Tiszán!” — Engedj Tiszám csak egy napra, csak egy órára, egy percre! Engedj, bocsáss, ne légy oly kegyetlen! Hát csakugyan az volnál, kinek mindig gondoltalak: Szerető szivek kinzója, gyötrője?

Bizony panaszom van Rád Szőke Tiszánk! De nemcsak nekem —, másoknak is. Az a sok jajkiáltás, melyet hullámaid morgása elfolyt, az a sok könny és titkos sóhajtás sokatmondó vád Ellened. Elválasztod tőlünk a hőn várt szabadtókat s takargatod a nyomorult rablókat! Hát Legmagyarabb Folyó, mindazt elnézed Te, hogy Luci'er sötét ördögeinek bocskora bolygassa selymes fővényedet? Kint, nyomort, és rabságot, keserű bánatot segítesz roskadásig nőni? Bűnnek, Istent káromló bálványoztatásnak, gyilkos kegyetlenségnek nyújtassz itt védelmet? Hát ezt érdemlik tőled ittlakó magyarjaid, ezt Szabolcs büszke fia, ki Neved hódolattal ejtette ki? Azt érdemli Tőled, hogy nyomorát, baját hűtlen rejtegeted, jajját szerető magyar testvéreihez jutni nem engeded?! Nem bánt lelkiismereted?! Nem zúgysz, nem morogsz?! Győzött, legyőzöttel magadba nem temetsz?! Szakíts gátat! Seperd el a hitványt, tedd azt, mit ama kis nép tett dicsősége nagy napjaiban, hogy ha koldus is, de szabad maradjon!

Jó Öreg Tiszánk! Látom, hogy a leáldozó nap holnapra szép időt ígérő fényénél jóízűt mosolyogsz Hallom is válaszd: „Gyermek, gyermek, ifjú és heves, nem tudod, mit beszélsz? Eljön a nagy nap, mely jobb időt derít magyar fiainkra. Eljön az idő, midőn a sok könny, mely miatt majdnem zúgva, bögve törtem át a gátot, el fog jutni a nagy oceánok végtelen terére. A könny ott csillan majd vidám kikeletkor, csendes, bús alkonyban; sósabbá teszi a mély tengerek vizét s ha majd ennek okát hajós, halász, tudós, széles

világ kérdi: a könny beszélni fog — némán —, szomoruan, hogy aki látja, hallja és megérti, maró fájdalommal a szívébe vésse: „A magyar nemzetnek szomoru a sorsa . . . Tengermély a búja.“ — Ne félj hát, ne csüggedj bohó gyermek, ne légy türelmetlen! Eljön még, eljön biztonnyal a nagy nap. a leszámolás és ítélet napja. „Ne félj, csak higgy! s annál édesb lesz a régvárt viszontlátás!

~~~~~

Bucusi ifjúságotól.

Oh csöndes alkonyati órák,
Kicsiny szerelmek, préselt rózsák,
Isten veletek!
A Mulandóság szólit engem;
Akarok, vagy nem, el kell mennem
S lassan elmegyek.

Itt hagyok mindent, ifju álmot,
Örömet, kedvet, boldogságot,
Nótát, muzsikát.
Nem bánom, hogyha elfelednek,
Nincs már mosolya a szememnek;
Nem bánt semmi vágy.

Már ezután csak csöndben élek,
Hiába üt, ver, tép az Élet —
Nem lesznek dalok.

S ha majd megroggyan fáradt testem,
Egy szép, nyugalmas, őszi esten
Némán meghalok.

Téli alkonyatban.

Mikor a köd hull,
Mikor a lombok hervadozva hullnak,
Minden drága szép emléke
Ujra él a multnak.
Nem fáj sem a lelkem,
Sem a szívemet nem fojtja a bánat,
Mégis könnyes a két szemem,
Mégis vissza várlak.

Szendrey László.

Homonnán bál volt.

Különös és hasonlíthatatlanul szép történetet hallottam valamelyik éjszakán egy bálról. Már nem tudom, hogy mikor és hol hallottam a dolgot, mert nagyon sokat utaztam mostanában és nagyon sok vidám és szomorú históriát hallottam elbeszélni. Lehet a legkönnyebben, hogy valami messziről jött utitársam mondotta, míg öszszebújva dideregtünk a fütetlen vasúti kocsiban és régi magyaros históriákkal traktáltuk egymást, hogy el ne aludjunk. Lehet, hogy így hallottam, de nem bizonyos sőt valószínű, hogy valamelyik váróteremben hangzott el ez a történet, mikor nagyon álmosak voltunk már és még nagyon messze volt a reggel. Mert ilyenkor szeret elbibilődni az ember ilyesfajta mesékkel s míg a zsufoolásig megtelt váróteremben halkán morajlik a sok éjszakázó ember beszélgetése, a hallgatók lelkében is fel fel támad egy régi, elfeledett hasonló elbeszélés és szót szóra adva vígan telik a várakozóknak különben egyhangú ideje.

. . . . Künn sípol a mozdony . . . itt ott kacagás hangzik . . . a fiatal úr közelebb hajlik az álmos szemű kisasszonyhoz és új mesébe kezd. Homonnán bál volt . . . Közelebb hajlok én is, mert egy idő óta különösen érdekelnek a bálók s míg lelkemben halk visszhangot ver a mese, lázas szemem előtt egymásután jelennek meg az alakok, hogy szemtől-szemben is megcsodálhassam őket. Látom Homonnát, ezt a sokat szenvedett magyar várost. látom meggyötört lakosságát és érzem minden szenvedésük szomorú koronájának, a cseh megszállásnak megalázó voltát. Szemem előtt lüktet az élet, a megszállott városok lakosságának élete, amelynek minden mozzanata a magyarság mellett demonstrál s látom a kis, ötórás teákra egybegyűlt társaságokat, akik megtagadtak mindent, ami nem magyar és kuruc nótákat énekelnek a zongora mellett, míg az ablak alatt kender-szőke bakatisztek csörtetik a kardot. Mert kis szalonokba, teák, zongorák és három lábú asztalkák mellé szorult itt a magyarság és csak itt és csak így lehet és szabad ki is mondani, hogy Homonnán magyarok és csakis magyarok laknak. Csak itt és csak így, mert ha például más helyen történne a dolog és ha csak egy ujomnyi cseh baka is megtudna valamit, hát akkor rögtön ott terem egy patrull és egy kicsi kis félóra múlva nyirkos pincék fenekén töprenghet a magyar, hogy — hajh fuimus Troaes. De hát azért

hiába megy titokban a dolog, sejtik a csehek, hogy nem nagyon kedves vendégek Homonnán. Ezer meg ezer, máskor észre sem vett jelentéktelen kis cselekedet mutatja meg ezt nekik, ha talán nem tudnák és hiába rendeznek bált, hiába küldenek szét akár 3000 arany-széllel metszett meghívót, bizony nincs, nincs még csak véletlenül sem egy vendégük és a gálába öltözött tiszturak gyüretlenül vethetik le a remekbe vasalt formaruhát; ha azonban mégis csak táncolni akarnának, hát ezt is megtehetik, mivel ott van az előkelő szobalány és mindenek publikum minden este, akik az első hívó szóra hajlandók megjelenni az ékes teremben és táncolnak reggelig csárdást.

Azonban nem erről akartam én beszélni, hanem arról a bálról, amit a homonnai intelligencia tartott most valamikor és amelyre viszonzásul meghívta (muszály!) a cseh tiszteket. Erről szólt az a különös és szép história, amit téli éjszakán fűtetlen váróteremben hallottam valakitől, aki mesélte ugyan, de talán csak azért, hogy agyonüsse az éjszaka unalmát.

Bocsásson meg érte ismeretlen utitárs, hogy ime ellestem a történetét és bocsásson meg kegyed is nagyságos kisasszonyom, akit Ilonkának hívnak és hősnője ennek a történetnek, hogy ime gyarló pennámra veszem a nevét és fényeskedő példának állítom sokak elébe a maga szelid, törekeny alakját.

Úgy volt, hogy számtalan és sok el nem fogadott meghívást viszonzandó bált rendezett a homonnai intelligencia, még pedig álarcos bált. Álarc volt a szívükön már akkor is, mikor elhatározták ezt a bált, mert bizony nem igen jó szívvel határozta el, de azért megcsinálták. Hivatalos volt az egész Homonna és hivatalosak voltak a Horthy Miklós legőszintébb tisztelői: a cseh tiszték is. Meg is jelentek teljes számmal és így nagyon érdekes és válogatott társaság töltötte meg a báltermet. Volt egy pár nagyon érdekes jelmez, egy pár — különösen női — ruha, amelyik kombinált s kissé kacskaringós zsinór-diszével határozottan feltűnést keltett. Nem azért, mivel talán tulságosan művészi lett volna, hanem azért, mivel ha ránézett az ember, önkénytelenül is eszébe jutott a régi jó világ, meg a Hortobágy, meg minden, ami magyar és ami rebellió.

Azonban még csak ezután jött, ami jött! A cigány már pengetni kezdte a hegedűt s itt-ott már melegedni kezdett a föld a fiatalok talpa alatt — sőt talán az első csárdást el is lejtették a párok, amikor nyílt az ajtó s megjelent a teremben amaz Ilonka kisasszony,

aki előtt ismételten mély hódolattal hajlok meg s alázatos tisztelettel emelem meg a kalapom Mert volt a kisasszony megjelenésében valami csodálatos és tiszteletreméltó. Nem azért, mintha tulságos eleganciával lett volna öltözve, nem is azért, mivel váratlanul és szokatlan időben jött, hanem azért, mert mihelyt megjelent az ajtóban: Cselák uraimék azonnal összedugták a fejüket s látszott az orrukon, hogy valami nem tetszik nekik. — S talán igazuk volt. Mert a kisasszony ruháján legalább 3 szor volt körülvéve ama szalag amely feltűnően hasonlít a márciusi égbolt szép szivárványához és amelyet hajdanán nemzeti színűnek mondtak, mindenütt, ahol a középületeken keresztet korona volt a cimere felett.

Elhallgatott a cigány hegedűje, megállottak a táncot lejtő párok és talán baj is lett volna valahogy, de a magyar ifjúság — óh méltó utódai a régmúlt lovagoknak — sorfalat állt a kisasszony körül s őszinte csodálattal ünnepelte a büszke magyar színek bátor viselőjét.

Őszinte csodálattal ünnepelem kegyedet én is Nagyságos Kisasszonyom! mert tudom hogy kockázatos és szép volt, amit tett, mert tudom, hogy ezen az éjszakán nem táncoltak mást, mint csárdást és egy éjféle szünóra alatt a Majtényi-kesergőt is elénekelték. Ismétlem, őszinte csodálattal ünnepelem én is kegyedet és ha valamikor háronszinű zászló akad a kezembe, egy pillanatra meg fogom hajtani a magyar nemzet lobogóját az Ön tiszteletére, aki magyar és kuruc volt akkor, amikor nagyon kétes és szomorú volt a magyarság sorsa és jutalma. Mert hajh! idebent nagy Magyarországon nincsenek szép tettek, egy kicsit léha és közömbös mindenki és nagyon sokan vannak még, akiknek szeme még mindig a keleten vöröslő ég felé pislog.

(Szl.)

Elindulok tehát...

*Elindulok tehát,
Merre szemem vezet.
Ma itt, holnap ott, de
Mégis magyar leszek.*

*Járok világszerre,
Élek bitang módra.
Inkább elpusztulok,
De nem leszek szolgál!*

*Járok a hazában,
Zengve bús honfi dalt.
Új gyűjtő szöveget
És új „Talpra magyart.”*

*Elindulok tehát,
Merre szemem vezet.
Ma itt, holnap ott, de
Mégis magyar leszek!*

Tárczy Dániel.

Egyházi hírek.

Rovatvezető: **A szénior.**

Írásbeli tételek az 1920. szept. havában tartandó lelkészi vizsgálatokra.

Az első lelkészképesítő vizsgára:

1. Szakértekezés. a) A szabadakarat elméleti és gyakorlati jelentősége; b) az I. Kor. XV. r. magyarázata; c) Jeremiás vallásos és erkölcsi felfogása.

2. Egyházi beszéd textusa: Luk. XVIII. 15—17.

A második lelkészképesítő vizsgára:

1. Az egyházi beszéd textusa: Máté XI. r. 28—30. v.

2. Az írásmagyarázat textusa: János XIV. 1—10. v.

3. Magyar prot. egyháztörténeti dolgozat: szabadon választva a tárgyat a XVI—XVIII. sz.-ból.

Az írásbeli dolgozatok egy-egy füzetbe, tisztán, olvashatóan írva 1920. júl. 1-ig adandók be Sárospatakon a theol. dékáni hivatalhoz; ez alkalommal a második vizsgálati dolgozatok is. Az egyházi beszédet és a biblíamagyarázatot jól meg kell tanulni és a vizsgálaton előadni.

Az írásbeli tételekhez figyelmeztetésül hozzáfűzöm, hogy a főtiszt. egyházkerületi elnökség ebben az évben csak egy vizsgát tervez, kizárólagosan szeptemberben.

Sárospatak, 1920. márc. hó.

Marton János
theol. dékán.

Gyászhir. Pataki János mályinkai ref. lelkész életének 42 ik évében jan. 26-án rövid szenvedés után meghalt. A szorgalmas és komoly lelképásztornak halála nagy vesztesége mindnyájunknak.

Lelkészválasztás. Az átnyi gyülekezet február 2 án választotta lelkészévé Pánczél Jenő hevesi lelkészt, Mészáros Lajos s.-lelkészszel szemben. A nagy munkára váró gyülekezetben segítse a Mindenható a gyülekezet lelképásztorát. (Gratulálunk).

A püspöki hivatal felhívja azokat a lelkészeket, akik új lelkészi

állást foglaltak el, hogy jelentsék be, mert a püspöki hivatal a kongruájukat csak ily módon eszközölheti ki.

A „Sárospataki Ref. Lapok“ már majdnem útra készen állt, volt hozzá munkakedv és munkakerő, még az anyagiak is biztosítva látszottak, mikora „Papír-Központ“ megtagadta a papír kiutalását. Még egy kísérletet tesznek ebben az irányban s ha ez sem sikerül, akkor meg fog hiúsulni az a nemes törekvés, hogy az annyira szétválasztott egyházak egyelőre legalább egy egyházi lap révén

kerüljenek egymással összekötésbe.

Többek kérdezősködéseire azt felelhetjük, hogy a felfüggesztett tanárok ügye jelenleg az egyházkerületi főügyésznél van véleményezés végett s mihelyt a püspök úr Miskolcra lemehet, véglegesen elintézik. A püspök úr már febr. második felében szándékozott

Miskolcra menni, de azóta is ismétetlen hiába sürgette Pozsonyban az útlevelét, eddig nem kapta meg.

A közoktatásügyi minisztérium az egyházkerületünk sárospataki és miskolci főgimnáziumaiba Dr. Mázy Engelbert kassai tankerületi főigazgatót küldte ki a főfelügyelet gyakorlására.

Egyleti élet.

Rovatvezető: Molnár Béla.

A „**Gimn. Erdélyi Önképző Kör**“ életével kapcsolatban mindenekelőtt *Elekes Imre* tanárelnök úr szabadelőadásáról kell megemlékeznünk. Tartalomdús és mélyen járó beszédében a Haza válságos helyzetét ecsetelte élénk és megkapó színekkel. Beszédének főcélja az volt, hogy az ifjuság lelkét a szomorú helyzet átérzésére indítsa s tekintetét arra a magasztos hivatásra irányítsa, mely reá várakozik a Haza újjáépítésének nagy és dicső munkájában. Nyomatékosan hangsúlyozta az idegen nyelvek elsajátításának jelentőségét, különösen most, amikor egyedül állunk. Az idegen nyelv bírását azért tartja fontosnak, mivel ez a legbiztosabb eszköz, amely által egy nemzet szívéhez hozzátudunk férközni. Azért van erre szükségünk, hogy felvilágítsuk, megértsük magunkat azokkal a népekkel, akik megtévesztett elméletek által vezetettve, nemzetölő politikát akarnak folytatni ellenünk. Beszéde második tárgyát a propaganda ügy képezte, melyet melegen ajánlott a ifjuság figyel-

mébe. Tette, munkára; elszánt és hazafias emberekre van most szüksége a Hazának, akik nemcsak szájjal tesznek vallást hazafiságukról, hanem nyerszerővel, ha kell, életükkel is bebizonyítják érzelmüket. Olyan férfiakra van szükségünk, akik e nemzet apostolaiul kimenjenek a külföldre, hogy ott barátot, szövetséges társat szerezzenek ennek az árva, elhagyatott, szegény magyar népnek. Ez a feladat a mai fiatalság szent missziója. A tanárelnök előadását mély meghatottsággal és lankadatlan figyelemmel kísérte az ifjuság.

Helyénvalónak tartjuk itt megemlékezni arról a fáradhatatlan munkásságról és odaadó ügybuzgalomról, melylyel *Elekes Imre* tanárelnök úr az „Erdélyi Önképző Kör“ ügyeit szíven viseli. Igazán szép és dicséretre méltó az eredmény, melyet az Egylet eddigi működésével elért. Es ebből a sikerből és dicséretből az orosz lánrész kétségtelenül a Tanárelnök urat illeti meg, aki nemcsak passzív (vezető, irányadó) szerepet

tölt be, hanem aktiv munkásságával is bebizonyította, hogy ő igenis szívvel-lélekkel az ifjuságé.

Az egyes gyűlések szereplői közül a következőkől emlékezünk meg:

Tóth Erzsike VIII. o. g. t. Sassy Csaba: „Kurucz dal“ c. darabot énekelt. Kellemes és csengő hangjával immár másodizben bilincselte le a hallgatókat. A Kör egyetemes dicséretét érdemelte ki.

Osztatlan elismerésben és jegyzőkönyvi köszönetben részesítette a Kör *Zombory Margitka* VI. o. g. t. jólsikerült bírálatát, amikor is Dakó István: „Vetélytársak“ c. novelláját bírálta.

Jólsikerült és igazán elismerésre méltó volt *Bukoveczky József* VIII. o. g. t. szavalata is. Farkas Andor: „Üzenet“ c. költeményét szavalta el szónoki izléssel és hatalmas pathosszal.

Wintner György VIII. o. g. t. nevével kapcsolatban kettős szereplésről kell megemlékeznünk. Nevezetesen, amikor Dankla: „Resignatio“ c. darabját játszotta el művészies és biztos játékkal. A második szereplése pedig: Gróf Sennyey Lajos: „Fájdalom és vágy“ c. versének bírálata volt. Mindkét szereplését a Kör megdicsérte és jegyzőkönyvi köszönetben részesítette.

Az Erdélyi Önképző Kör a folyó iskolai évben a következő pályatégeket tűzte ki:

Fizikai: Az inga és gyakorlati alkalmazásai.

Mathematikai: Első és másodfoku egyenletrendszerek.

Irodalmi: A csehek és lengyelek a magyar irodalomban. (Anonymustól napjainkig).

Műfordítás: Einem Knabe, von Lenau.

Történelmi: I. Rákóczy György szerepe a magyar történelemben.

Humoreszk. Eredeti vers, novella.

Január hónapban ismét vég-tisztességtételre hívta el a **Kórust** egy gyászos ravatal. *gortvai Gortvay Aladár*, a szerencsi járás köztisztjeletben álló, érdemekben gazdag főszolgabirája koporsója felett zengett gyászdalokat és ajánlotta az elköltözött lelkét a Teremtőnek, aki adta volt azt. Az Egylet hatalmas előkészületeket tesz, hogy erejéhez mérten elősegítse a főiskolában tartani szokott márciusi ünnepély sikerét. Az Egylet tisztikarában újabb változás történt. *Sarkady Ferenc* megválasztott I. ten. protokántor — akinek távolléttéről már hirt adtunk — végre megérkezett és átvette Böszörményi Gyula helyettes protokántortól az I. ten. vezetését. Böszörményi Gyula pedig átvette régi fakkjának, a II. ten. vezetését.

Hirek.

Végtelen sajnálatunkra lapunk az előirt időben nem jelenhetett meg, mert főiskolánk ragályos betegség miatt febr. 8—márc 1-ig zárva volt.

A hittanballgatók segélyezésére történt gyűjtés nagyon szép eredménnyel végződött. 12746/45 K. az az összeg, mely kegyes pártfogóink adakozásából befolyt.

Midőn ezt tudtára adjuk a szives érdeklődőknek, el nem mulaszthatjuk köszönetünket és hálaírást kifejezni mindazon jóltevőknek, akik megértve e nemes célt, tőlük telhetőleg segélyezték, elősegítették, sőt lehetővé tették sok szegénysorsú ifjúnak továbbképzését.

Második félév. Főiskolánkban az első félévet lezárták: a gimnáziumban jan. 31-én, az akadémián febr. 6-án. Az előadások rendszeresen folynak. A második félévre eddig 80 rendes és 8 rendkívüli s köztük 3 nőjoghallgató iratkozott be.

Alapvizsgát tartottak theológián jan. 5-én. Vizsgálatra jelentkeztek 2-en.

Lapunk első száma teljesen elfogyott s így legnagyobb sajnálatunkra, nem vagyunk képesek e számból utánpótlást küldeni.

Lapunk pénztárának félévi zárata 40 kor. többlettel végződött. Bár nagy fejtörésünkbe került, de nem vagyunk képesek rájönni, hol csúszott be hiba. Kérjük tehát kedves olvasóinkat, segítsenek ki zavarunkból. Adják értésünkre, írják, üzenjék vagy mondják meg, akik előfizettek ugyan, de még

nem voltak hirlapilag nyugtázva.

Két élet, a diák és katona élet tanyája most a jó öreg Alma Mater. A játszó gyermekek nyüzsgő csoportjai között sastollas katonák járnak-kelnek fegyverrel vállukon. A gimnáziumi folyosó közepén torlaszt emeltek, mert itt laknak a hadfiak, 4 tantermet rendezve be kaszárnyának. A diákseregtől sötétlő kapu előtt pedig büszkén, vas sisakkal fején, teljesít szolgálatot a poszt, örködve a csend, rend s bajtársai nyugalma felett.

Takarodó. Már elhalkult a város nappali zaja, megritkult az utcán zörgő szekérsor, hazaszállingóztak a sétálók s az utcák felett úr lett a háborítatlan és megnyugtató csend. Barnán nehezülnek az árnyak a földre, egy egy sötét felhő komor szárnyalással úszik nyugatnak és a Sátorhegy felől panaszos zokogással indul búcsúútjára a hideg téli szél. Bejárja a várost, végig seper az ódon utcák során és megzörgeti az iskolakerti hársak kopasz koronáját, mintha azt sutogná nekik — hajh, én már elmegeyek — ébredjetek! Ébredjetek, mert im' vége már a Télnek. Valamerről sebes irammal közeleg a Tavasz, már pezsdül az Élet és az öreg „Alma mater“ kebelében is egyre hangosabbak lesznek a lányról és szerlemlről szóló nóták, melyek vágyakozó tógátusok ajkáról hangzanak el álmatlan éjszakákon.

Megrázkodik e különös beszédre az iskola előtt álló sastollforgós vitéz, összébb vonja mel-lén a tépett katonabluzt s mig

keze haragosan ránt egyet a laza fegyverszíjon, gondolata a falú felé szárnyal ahol olyan különösek és búsak az esték ilyenkor, mikor a Tavasz ébred. Mert im már ébred a Tavasz és búcsúzik a Tél. Hiába dudál-z már hideg szele a februáriusnak, hiába igérsz még hóvihart és jeget, búcsúúttad ez már neked, mert ime kilencet ütött az óra s mint a nagyöklű Horthy katonáknak, neked is elfújja már a századkiürtös a takarodót. Látod, már ki is áll az iskola elébe s hol máskor öreg tógátusok bús kardala zengett, ott most réztrombiták parancsszava zúg és szerelmes dal helyett harc s keserűség törtet az ég felé.

Meglágyúlsz te is Tél, mert im keményebb szívek is meglágyúlnak erre a hangra. Öreg bakák sóhajt fojtanak el s csatán járt diákok ködbe borúlt szemmel nyitnak ablakot s míg emlékező fejüket két kezükbe hajtják, azt gondolják mint én, hogy — hajh — búcsúzhatsz is már Tél, mert elég volt már a jégből és hóból, mi szívünkre feküdt és ideje már a Tavasz jövőségének.

Szerelmes szívvel gondolnak a Napra ezek a fiúk emez áldást osztó drága planétára amely ködruhába jár még ott ugyan, de néhanéha már kivillan a ködből vert arany sugára. Szerelmes szívvel szomjúhózzák a Tavaszt és ha mélyebbre nyomja fejüket a Gond, könnybe lábad a szemük, mert tavaszok jutnak az eszükbe, mikor nagyon olcsó volt az élet és nagyon sok vérpiros virág nyílt a vérharmatos lengyel dombocskákon.

Azért ver lelkükben édes visszhangot ez a trombitaszó, mely ódon házakról, magyar falúkról és csillagos tornyokról zeng vissza fülükbe mert valami reménységféle is zeng benne, hogy im csakugyan vége van a télnek és mindennek, ami hideg és kegyetlen.

De azért megnyugvás is van sóhajukban, mert így egyedül, mikor kilencet kong az iskolaóra s az iskola előtt elhal a takarodó utolsó akkordja, gondolnak arra is, hogy jöhet idő, amikor újra különös lesz a napnak fénye és Horthy kegyelmes úr, kardját igazítva odaszól majd parancsőtisztjéhez: „Főhadnagy úr, ébresztőt fuvasson!”

Előfizetéseiket beküldötték: gróf Széchenyi Wolkenstein Ernő 100, Szabó Gusztáv 40, Princz Erzsike, Rohoska József 30—30, dr. Buza László, Brzorád Rezső, Csajka Endre, Feldmesser Nándor, Fodor György, dr. Kun Zoltán, dr. Kiss Sándor, Katona György, Kondor Miksa dr. Risdorfer József, Sárospataki Takarékp., Ványai Gyuláné (Sárospatak), Fodor György (Perkupa) 20—20, özv. Both Józsefné, Bálint Dezső, Bodrogközi vasút, Bukoveczky József, Csontos József, Dávid Zoltán, ifj. Danczinger József, Dercsényi Imréné, Elekes Imre, Ellend József, Freifeld Erzsike, Fischer Fülöp, dr. Gulyás József, Gérecz Károlyné, id. Galgóczy Barna, Gruska Lajos, Hodinka Agoston, Harsányi István, Hody József, Hitelbank, Harnstein Lajos, Harsányi Gyula, Kósa Sándor, Kollár István, Kaczián Gyula, Klein Ábrahám, Kundráth János, Kánya

Magda, Kovács Dezső, Kovács László, Lippe Béla Marton János, Miskei István, özv. Maller Sándorné. Miglécz János, özv. Pavletits Györgyné, Polányi Miczike, Pács Vilmos, Petrik József, Radácsi György, Dr. Rác Lajos, Szepessy István, Dr. Szabó Sándor, Stendigh Sámuel, Szűcs István, Spitz Antal, Spataki Kaszinó, Salacz Lajos. Szatmáry Ferenc, Tár-

czy Sándorné, Ta'ár Lajos, Tóth Kálmán, Vitek Ferenc, Várszélyi Béla, Vitt József, Zelles Lajos, Zilahi Kiss Jenő, Zsindely Istvánné (Sárospatak), Balogh Sándor (Sátoraljaujhely), Berzeviczy Andor (Prügy), Győrné, Móré Anna (Kisgyőr), Pap Mariska (Abauj Szolnok), Söreghy Erzsike (Nagycigánd), Szabó Lajos (Felső-Nyárad) 10—10 K.

Felelősszerkesztő üzenetei.

Ujcsanálós. Nagyon régen készülök már egy levél írásához, de még eddig nem voltam képes rászánni magam. Bocsáss meg, ha haragszol és engem mentsen az, hogy már 18 hónap óta nem írtam levelet és valahogy elszoktam már a levélírástól. De azért egyszer . . . talán . . . Különbén tárt karral várlak mindig és ha egyszer magad is eljőnnél, mesélnék néked valamit a Máról.

Lajoska. Egyenesen azért jöttem meg a Tiszántúlról, hogy lapját megkapjam s annak nyomán a „pörcözés“ rejtelmivel megismerkedjem. Ez maga megérdemli, hogy kérésének örömmel tegyek eleget. (V.)

S . . . . y Jancsi Nagycigánd. Szerdán jöttünk Bélával Ricse felől. Szerettünk volna veled beszélni, de a fátum tagadólag rázta fejét s így csak innon küldjük üdvözetünket s kérünk kézcsókjaink átadására. Ha teheted, jöjj be. Szervusz.

Ki a Tisza vizét issza, vágyik annak szive vissza. Én nem ittam, mégis vágyom. „Nem akarom!“, de tennem kell akaratlanul

Toronyablak. Minden régi, csak a kép változott.

K. I. Budapest. Késtem, de el nem késtem.

Többeknek. Kéziratokat rem adunk vissza. Legközelebbi számunk március 24-én jelenik meg

Tartalom:

Szl.: Alma Mater. — **Hegyaljai Kiss Géza:** Reng az álomkastély. (Vers). — **Bogyay Zsigmond:** Levél a szerkesztőséghez. — **Szigeti József:** Ha hull a hó. (Vers). — **Szabolcs diák:** Levél a Tiszához. **Szl.:** Bucsú ifjuságomtól. — Téli alkonyatban. (Két vers). — **Szl.:** Homonnán bál volt. — **Tárczy Dániel:** Elindulok tehát . . . (Költemény). — Egyházi hírek. — Egyleti élet. — Hírek. — Felelősszerkesztő üzenetei.

Kiadóhivatali főnök: **Vincze Károly.** Kiadja: a „**Fői.k. Ifj. Egyesület.**“

.....
Megjelenik július és augusztus kivételével havonta egyszer ♦ **Szerkesztőség és kiadóhivatal:** ♦ **Előfizetés**
♦ **Sárospatak. Kollégium.** ♦ **egész évre 10 kor.**